

Bibeln i psalmen.

Komminister Gunnar Wikmark har tagit sig ett mycket lovvärt arbete före, när han samlat och grupperat de bibelord, som citeras i 1937 års psalmbok.

Resultatet föreligger redan i en diger avhandling med två huvuddelar: Från psalm till bibelord och Från bibelord till psalm.

Saken har nog i viss mån tidigare varit beaktad. Beckman har i sin psalmhistoria understundom gjort påpekningar om bibelalluderningar i den Wallinska psalmboken och de i denna psalmbok befintliga överskrifterna över psalmerna, hämtade ur bibeln, ha i 1937 års psalmbok i viss grad utvidgats.

Men en verklig penetrering av det bibliska inslaget i psalmboken var av behovet. En sådan undersökning är ovärderlig för rätt uppskattning av själva psalmen och för en rätt syn på psalmdiktaren som kristen förkunnare. Den är också synnerligen betydelsefull som hjälpkälla vid psalmvalet.

Vanskligheten vid efterforskandet av bibelcitaten i psalmerna är emellertid ganska betydlig. Isynnerhet gäller detta de äldre psalmerna, där psalmdiktaren varit förtrogen med en helt annan bibelöversättning än den nu gällande och där senare bearbetare icke alltid iakttagit grannligheten vid omarbetningen av psalmen utan låtit bibelcitaten förvanskas.

Man kan inte påstå att en avhandling sådan som Wikmarks hör till de omedelbart fängslande. Sida efter sida radas här upp psalmversnummer och parallellt därmed bibelställen. Det hela bär konkordansens prägel. I regel är det ju få människor som finna sådana fängslande.

Emellertid är en sådan bok väl värd ett intresserat studium och en hel del märkliga fakta avslöja sig därvid.

Slår man upp exempelvis psalmerna av Wallin, Geijer, Franzén och Hedborn märker man snart i huru hög grad de äro genomvävda av bibelns egna ordasätt. I någon mån har givetvis den sista bibelöversättningen kommit oss att förlora känslan härför. Det kan därför vara nyttigt att få en erinran om saken. Det var inte så märkvärdigt att för de bibeltrogna kyrkokristna Wallins väckelsepsalm: Hjälp, min Gud, ack, fräls min själ (nps. 280) blev en älskad vän. Den är från början till slut genomvävd av sådana nytestamentliga tankar, som äro av väsentlig vikt och för den frälsningshungrande av evighetsbetydelse.

Huru fast rotad i bibeln lekmannen Geijer stod visar en enda av hans psalmer: På krubbans strå man lade dig (nps. 34). Här har Wikmark dragit fram många intressanta bibelparalleller. Också hos Geijer är det nytestamentliga materialet huvudsaken.

Detsamma gäller om Hedborn i hans Kristuspsalm: När världens hopp förtvinat stod (nps. 33) o. a.

Man kan jämföra dessa med några av våra sista psalmdiktare. När J. A. Eklund når som högst står han som fast rotad i nya testamentet. Jag hänvisar till psalmen Du sanna vinträd, Jesu kär (nps. 197) och Pris vare Gud! Allena han (nps. 329). I den senare har han också hämtat bilder ur psaltaren.

Går man så till Natanael Beskow tyckes förhållandet vara det att han i sin tidigare diktning (Ack saliga dag, som i hoppet vi bida, nps. 593, och Kärlek av höjden, nps. 238) med förkärlek anknyter till de paulinska breven och i någon mån till Uppenbarelseboken, medan anknytningen i de senare överhuvud taget blir sparsammare. (Tränger i dolda djupen ner, nps. 29 o. a.)

Med Emil Liedgren har ett påfallande starkt gammaltestamentligt inslag införts i vår psalmbok. En psalm sådan som Fader, du vars hjärta gömmer (nps. 305) och än mera Min Gud är en väldig hjälte (nps. 533) är starkt gammaltestamentligt påverkad i bildval och tankevärld.

Detsamma kan sägas om Nils Bolanders Herren gav och Herren tog (nps. 381) medan hans kollega Anders Frostensson har hämtat sin inspiration i nya testamentet. Det gäller inte bara den beskrivande psalmen Jesus från Nasaret går här fram (nps. 48) utan också den mera resonerande Tung och kvalfull vilar hela (nps. 241) och bönen: Bed för mig Herre kär (nps. 382).

Det kunde vara intressant att föra en sådan undersökning vidare. Liksom också att genomgå outnyttjat bibliskt material.

Till sist ett frågetecken i marginalen. Man får törhända iakttaga försiktighet, när det gäller att i vissa uttryck i psalmerna återfinna bibliska citat.

I den dunkla sången Klippa, du som brast för mig (nps. 302) menar Wikmark att uttrycket »Blive mig en *dubbel bot* Emot synd och lagens hot» skulle vara ett citat ur Jes. 40:2 »— det har fått dubbelt igen av Herrens hand för alla sina synder». I psalmen har väl ändå sannolikare ordet bot betydelsen av hjälp, frälsning. Men som sagt uttrycket är dunkelt både i originalet och i översättningen.

I tredje versens ord: »I din livsvåg låt mig tvås, Herre, annars jag förgås», återfinner Wikmark ett citat ur Joh. 3:16 — »så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son, på det att var som tror på honom skall icke förgås». Detta är väl dock ett alltför allmänt hållet uttryck för att man skall känna sig övertygad.

Men detta är detaljer som kunna ifrågasättas. I detta hela är Wikmarks arbete högst förtjänstfullt för var och en, som vill lära känna vår nya psalmbok.

Arthur Adell.